

Miniguia

Claus per a un protocol feminista

Com transversalitzar la perspectiva de gènere als protocols municipals d'abordatge de violències sexuals en espais festius i de consum de substàncies?

#DONES

Redacció

Amaya I. Díez Rodríguez
María Giaever López
Pau Zabala Guitart

Revisió i edició

Ana Burgos García
Laura Castells Ricart

Disseny i maquetació

La Pera SCCL

Imatges

Adobe Stock
Shutterstock
Elaboració pròpia

Un projecte de:

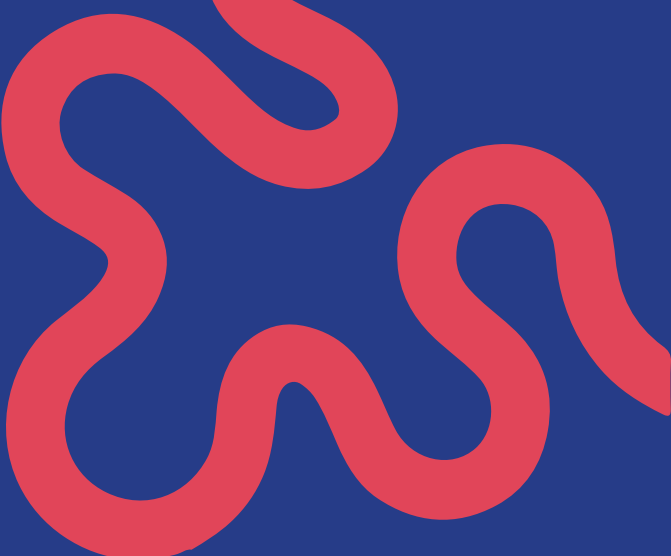

noctàmbul@s

Finançat per:

Les opinions emeses en aquest document no són necessàriament les de la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues o les del Ministeri de Sanitat.

1

Introducció

Què entenem per gènere?

El gènere és una **categoria d'organització social** i un sistema de relacions que estructura el món de manera **binària i jerarquitzada**, i que **situa en una posició d'inferioritat a les dones i allò associat a la feminitat**, enfront dels homes i allò definit com a masculí -al que li otorga més valor.

Què és la perspectiva de gènere?

La perspectiva de gènere és una mirada cap al món, una eina conceptual i un model d'abordatge teòric-pràctic per tal de:

- **Entendre les desigualtats socio-culturals de gènere i l'opressió** que pateixen les dones pel fet de ser-ho, així com les persones que transgredeixen les normes de sexe i genèriques.
- **Reconèixer les relacions de poder heteropatriarcal** i els privilegis i les violències associades, identificant-ne les causes i les conseqüències.
- **Visibilitzar les dones i les seves experiències** i posar en valor allò tradicionalment associat a la feminitat com a element essencial pel sosteniment de la vida (com les cures i el treball domèstic).
- **Fomentar la transformació social en clau feminista interseccional** a través d'accions específiques orientades a l'equitat i, paral·lelament, afavorir la transversalització de gènere.

gènere
organització social
estructura
sistema de relacions
posició d'inferioritat
dones
jerarquia
menor valor
binarisme

Què suposa transversalitzar la perspectiva de gènere en l'elaboració de protocols?

Què és

La transversalització de gènere implica **incorporar i reivindicar les diferents implicacions** que té per a dones i homes tant el desenvolupament de qualsevol política pública com la **implementació d'accions específiques** a totes les àrees, nivells i àmbits orientades a l'**equitat de gènere**.

Què no és

No estarem transversalitzant la perspectiva de gènere si:

- **Tractem problemàtiques concretes com a qüestions generalistes** mancadres de base teòrica feminista, de manera que contribuïm a reforçar desigualtats en la formulació, l'elaboració i la implementació de polítiques públiques.
- **Apliquem mesures puntuals o esporàdiques** que no generin canvis estructurals i socials que vagin a l'arrel de les desigualtats.
- **Impliquem exclusivament a l'àrea d'igualtat, equitat o feminisme** en l'elaboració de protocols i no a totes les àrees municipals.

Transversalitzar és aplicar la perspectiva de gènere a tots els nivells, àmbits i àrees involucrades en el procés

2

El què

Sobre els protocols municipals d'abordatge de les violències sexuals en espais festius

Què són?

Eines fonamentals per tal d'abordar les violències sexuals que es produeixen en l'àmbit d'actuació que es delimiti. En aquest cas, els espais festius i de consum de substàncies.

A qui es dirigeixen?

A totes les persones que interactuen en aquest espai, ja siguin treballadores, espectadores o voluntàries que organitzen les festes.

Per a què serveixen?

Per a prevenir, detectar, actuar i reparar integralment les situacions de violència sexual que es donin en aquests contextos.

Quin contingut mínim ha de tenir un protocol?

- 1** **Descripció del problema**
Diagnòstic
- 2** **Marc d'abordatge**
Marc teòric, normatiu i principis
- 3** **Estratègia amb eixos i accions**
Recursos, objectius, eixos, activitats, resultats, etc.
- 4** **Circuit d'abordatge**
Agents i actores, coordinació, passos a seguir, recursos de suport i derivació, etc.
- 5** **Grup de seguiment i avaluació**
Control i seguiment de les accions, els resultats, etc.

Guia 7 passos

Aquí tens més informació sobre els **7 passos** que et proposem per **elaborar un protocol**

3

El com

Com fomentem la transversalitat de gènere als protocols?

Elements comuns

Corresponsabilitat

Elaborar i implementar un protocol és una tasca integral que ha d'implicar totes les àrees del municipi i no exclusivament la d'igualtat, equitat o feminismes.

Exemple d'acció: Creació d'un grup motor de totes les àrees implicades que coordini l'elaboració del protocol i pugui constituir-se com un espai de seguiment i avaluació de la seva implementació.

Formació feminista

És fonamental que les persones de totes les àrees participants tinguin formació en transversalitat de gènere en polítiques públiques.

Exemple d'acció: Disseny i implementació d'un pla formatiu obligatori per a tota la plantilla de l'ajuntament sobre desigualtats de gènere en la pròpia estructura municipal i sobre com incorporar la perspectiva feminista a les organitzacions, entre altres temàtiques.

Conducció experta

Cal establir mecanismes per tal que les persones especialitzades i expertes en perspectiva de gènere assessorin i revisin les estratègies, accions, activitats i productes més importants de les altres àrees.

Exemple d'acció: Assignació d'una tècnica referent de l'àrea d'igualtat tant pel procés d'elaboració del protocol com per a la seva implementació.

Participació i referencialitat positiva

És crucial fomentar la participació de dones i col·lectius feministes en la valoració, el disseny i la implementació de les accions, així com recollir informació de les persones que participen més activament a les festes -posant èmfasi en les percepcions de les dones.

Exemple d'acció: Creació d'espais periòdics de coordinació de l'àmbit comunitari per facilitar la participació d'entitats i col·lectius feministes del municipi en l'elaboració del protocol.

Diagnòstic i avaluació

És necessari elaborar informes de diagnòstic per tal de valorar com s'està implementant la perspectiva de gènere per àrees i per temes en concret (per exemple, abordatge de violències sexuals en espais festius), així com dissenyar els projectes des d'un enfocament que en faciliti l'avaluació.

Exemple d'acció: Establiment d'indicadors de gènere, tant qualitatius com quantitatius, en l'avaluació. S'han de formular considerant les actituds, creences i sistemes de valors en funció del gènere, així com de la relació de les dones amb els recursos que formin part del circuit del protocol en qüestió (accés, permanència, presa de decisions, etc.).

Pressupostos amb perspectiva de gènere

És imprescindible dotar de recursos financers els protocols. Per tal de visibilitzar la voluntat real de transformació feminista i que l'assignació de recursos sigui una prioritat pública, cal garantir partides econòmiques específiques i relacionades amb la mateixa estratègia d'abordatge -el Protocol- a totes les àrees.

Exemple d'acció: Aprovació de finançament de les accions del protocol amb el pressupost específic de cada àrea responsable, de manera que no recaiguin únicament en el pressupost de l'àrea d'igualtat, equitat o feminismes.

4

El com per àrees

Com podem transversalitzar la mirada des de cada àrea concreta?

Igualtat

- **Assessorant i acompanyant** les altres àrees en l'abordatge de violències sexuals a través d'una **persona referent** del protocol amb capacitat de coordinació amb aquestes àrees i de lideratge en la seva implementació.
- **Fomentant dispositius de suport** als circuits d'abordatge de les violències sexuals en espais festius, coneguts com a **Punts Liles**.
- **Creant una xarxa d'espais segurs** entre la xarxa comercial o d'equipaments públics del municipi.

Joventut

- **Desenvolupant programes de capacitat de joves** com a **agents de prevenció entre iguals** de les violències sexuals en espais festius.
- **Donant suport a la vinculació amb la xarxa d'abordatge** de les violències sexuals en espais festius del municipi d'associacions i a l'elaboració del seu propi protocol intern d'associacions i col·lectius de joves.
- **Generant espais de participació de la joventut** en el disseny i la implementació del protocol.

Seguretat

- **Realitzant formacions específiques per a la sensibilització** en perspectiva de gènere i l'abordatge de les violències sexuals al **personal de seguretat** pública i privada.
- **Incloent clàusules de contractació del personal de seguretat** que exigeixin formació i sensibilització en l'abordatge de les violències sexuals.
- **Disposant d'un protocol d'abordatge** de les violències sexuals **específic per als cossos de seguretat**.

Salut

- **Promovent la formació específica de les professionals sanitàries** en perspectiva de gènere i violència sexual, sobre tot del sector de l'Atenció Primària tant en la detecció com en l'atenció de casos de violència sexual.
- **Garantint la coordinació** amb els circuits d'abordatge del municipi i les possibles derivacions que puguin donar-se davant d'un cas de violència sexual.
- **Fomentant una mirada crítica i informada** relacionada amb l'ús de substàncies amb perspectiva de gènere interseccional entre el personal sanitari.

Urbanisme

- **Repensant el disseny urbanístic municipal amb perspectiva feminista** tenint en compte les desigualtats de gènere en els usos i experiències a l'espai públic.
- **Programant marxes exploratòries sobre la percepció de seguretat a l'espai públic** de les dones i altres subjectivitats subalternitzades, donant valor a la seva experiència en relació a l'entorn.
- **Creant xarxes de mobilitat i transport que afavoreixin la percepció de seguretat**, sobre tot en els trajectes d'anada i tornada als espais festius del municipi.

Comunicació

- **Dissenyant i difonent campanyes de sensibilització i prevenció** davant les violències sexuals en espais festius.
- **Creant materials de difusió i comunicació del protocol** a través de diferents canals i xarxes municipals.
- **Elaborant decàlegs, llibres d'estil o altres documents de bones pràctiques** relatius a la comunicació municipal que promoguin el discurs feminista i el llenguatge no sexista.

Cal que cada àrea incorpori els mecanismes per descriure com s'hi reproduïxen les desigualtats de gènere i les violències sexuals, així com per abordar-les amb recursos econòmics, materials i humans propis.

Educació

- **Incloent tallers de sensibilització i prevenció de les violències sexuals** a les carteres que s'ofereixen als centres escolars municipals de primària i secundària des d'una mirada comunitària (professorat, alumnat i famílies).
- **Promovent formacions sobre violència sexual als i a les docents** dels centres escolars municipals, amb especial atenció en la detecció i la prevenció, així com de suport a l'alumnat que verbalitza situacions de violència masclista.
- **Generant espais periòdics amb la comunitat educativa** per abordar la problemàtica.

Cultura

- **Promovent i avaluant una programació cultural** dels espais festius **amb perspectiva de gènere** que afavoreixi la presència de dones i altres subjectivitats.
- **Formalitzant clàusules socials de responsabilitat** en els contractes del personal, especialment els i les artistes, pels actes festius.
- **Promovent** i acompanyant a entitats de cultura popular per tal que **elaborin protocols interns**.

L'enfocament interseccional és **fonamental per atendre diferents eixos d'opressió** com, per exemple, la classe, la raça, l'ètnia, l'edat, la religió, la salut mental, la capacitat o la preferència sexual

5 Infografia resum

Com transversalitzar la perspectiva de gènere als protocols municipals d'abordatge de les violències sexuals?

1

Aspectes bàsics del protocol

Descripció
del problema

Grup de seguiment
i avaluació

Marc
d'abordatge

Circuit
d'abordatge

Estratègia amb eixos
i accions

2

Elements comuns a totes les àrees

Corresponsabilitat

Formació feminista

Conducció
experta

Participació i
referencialitat
positiva

Diagnòstic i avaluació
amb perspectiva
de gènere

Pressupost amb
perspectiva de
gènere

3

Propostes particulars per àrees

Igualtat

- › Assessorament i lideratge
- › Circuits d'abordatge
- › Xarxa d'espais referents

Joventut

- › Agents de prevenció
- › Suport a joves i associacions
- › Participació

Seguretat

- › Formació específica
- › Clàusules empreses privades
- › Protocols policia

Urbanisme

- › Disseny urbà feminista
- › Marxes exploratòries
- › Xarxes de mobilitat

Salut

- › Formació específica
- › Coordinació circuits d'abordatge
- › Mirada crítica ús de drogues

Comunicació

- › Campanyes prevenció i sensibilització
- › Materials de difusió
- › Decàlegs de bones pràctiques

Educació

- › Tallers alumnat
- › Formació docents
- › Espais comunitat educativa

Cultura

- › Programació cultural
- › Acompanyament cultura popular
- › Clàusules i contractes

6

Recursos tècnics i bones pràctiques

Recursos y bones pràctiques

Aquí pots consultar:

- › **Recursos** de suport tècnic
- › Exemples de **bones pràctiques** (municipals i autonòmiques) en l'aplicació de la perspectiva de gènere

“

La perspectiva de gènere és una mirada necessària que ha de travessar-ho tot. La seva transversalització és una qüestió de drets i garanties mínimes per a l'abordatge de les violències sexuals.

”

noctàmbul@s